

Satversmes tiesa

Lieta Nr. 2024-30-01

20.01.2026.

INFORMĀCIJA PAR LIETU Nr. 2024-30-01

“Par Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 3. panta septītās daļas un 2024. gada 18. janvāra likuma “Grozījumi Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likumā” 6. panta, ciktāl ar to likuma 8. panta ceturrtā daļa izteikta jaunā redakcijā, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes ievadam un 4. pantam”.

Satversmes tiesa 2026. gada 20. janvārī plkst. 10.00 tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos sāks izskatīt lietu Nr. 2024-30-01 “Par Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 3. panta septītās daļas un 2024. gada 18. janvāra likuma “Grozījumi Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likumā” 6. panta, ciktāl ar to likuma 8. panta ceturrtā daļa izteikta jaunā redakcijā, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes ievadam un 4. pantam”.

LIETAS DALĪBNIEKI

- Pieteikuma iesniedzēji: divdesmit 14. Saeimas deputāti.
- Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu: Saeima.

APSTRĪDĒTĀ NORMA

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 3. panta septītā daļa paredz, ka sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi veido raidījumus, to fragmentus un citus pakalpojumus mazākumtautību valodās, lai veicinātu visu Latvijas iedzīvotāju sajūtu, ka viņi ir piederīgi Latvijai, sabiedrības integrāciju Latvijā kā

nacionālā valstī un padziļinātu izpratni par sabiedriskajiem, sociālajiem un kultūras procesiem.

Savukārt ar likuma “Grozījumi Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likumā” 6. pantu citstarp Sabiedrisko mediju pārvaldības likuma 8. panta ceturtā daļa izteikta šādā redakcijā: “Ja Latvijas Sabiedriskais medijs veido vairākas programmas, tad vienu radio un vienu televīzijas programmu vai daļu vienas radio un vienas televīzijas programmas raidlaika var atvēlēt raidījumiem svešvalodās, ieskaitot šajā raidlaikā arī valsts valodā subtitrētas kinofilmas vai teātra izrādes”.

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) ievada piektās rindkopas otrais teikums citstarp paredz, ka latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda ir saliedētas sabiedrības pamats.
- Satversmes 4. pants: “Valsts valoda Latvijas Republikā ir latviešu valoda. Latvijas karogs ir sarkans ar baltu svītru.”

PIETEIKUMA IESNIEDZĒJU APSVĒRUMI

Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka ar apstrīdētajām normām sabiedriskajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem noteiktais pienākums veidot noteikta apjoma radio un televīzijas programmas mazākumtautību valodās mazinot latviešu valodas kā vienīgās valsts valodas vērtību demokrātiskā sabiedrībā un apdraudot valsts drošību. Apstrīdētās normas rada situāciju, kurā Latvijas sabiedrība tiek dalīta divās informatīvajās telpās. Lai veicinātu visu Latvijas iedzīvotāju piederības sajūtu Latvijai, sabiedrības integrāciju un padziļinātu izpratni par sabiedriskajiem, sociālajiem un kultūras procesiem, arī mazākumtautībām ir iespējams sniegt informāciju latviešu valodā.

Latvijas Sabiedriskajam medijam ir pienākums daļu finansējuma no valsts budžeta līdzekļiem atvēlēt arī raidījumu satura veidošanai mazākumtautību valodās. Šos līdzekļus būtu iespējams izlietot citiem mērķiem, piemēram, jaunu pakalpojumu veidošanai un tehnoloģiskajai attīstībai, taču apstrīdētās normas to liedz.

INSTITŪCIJAS, KAS IZDEVUSI APSTRĪDĒTO AKTU, - SAEIMAS – APSVĒRUMI

Saeima uzskata, ka apstrīdētās normas atbilst Satversmei.

Atbildes rakstā norādīts, ka apstrīdēto normu pamatā ir kvalitatīva, Latvijas valsts vērtībām un principiem atbilstoša sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu satura

veidošana un sniegšana sabiedrībai. Ikvienam sabiedrības loceklim ir iespēja salīdzināt un kritiski izvērtēt iegūto informāciju un kvalitatīvi piedalīties publiskajās debatēs, kas ir neatņemama demokrātiskas sabiedrības sastāvdaļa.

Satversmē noteiktais par latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu aplūkojams kopsakarā ar Satversmes 100. pantā ietvertajām sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu tiesībām sniegt informāciju un ikviena sabiedrības locekļa tiesībām saņemt informāciju. Apstrīdētās normas aizsargājot tādu būtisku vārda brīvības izpausmi kā informatīva, izglītojoša un izklaidējoša satura veidošana un sniegšana sabiedrībai mazākumtautību valodā. Apstrīdētās normas esot arī mehānisms, kādā valsts atbilstoši Satversmes 114. pantam var izrādīt cieņu mazākumtautībām un īstenot pasākumus mazākumtautību valodu aizsardzībai.

PIEAICINĀTĀS PERSONAS

Lietā savu viedokli jau snieguši un uz tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos aicināti: Kultūras ministrija, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Sabiedriskais medijs", sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds, Latviešu valodas aģentūra, *Dr. sc. soc.* Anda Rožukalne un *Dr. sc. soc.* Inta Mieriņa.

Personas vai to pārstāvji, kas savu viedokli snieguši rakstveidā: Tieslietu ministrija, *Dr. iur. h. c. assessor iur., Dipl. Pol.* Egils Levits un *Dr. iur.* Jānis Pleps.

TIESAS PROCESS

Lietas Nr. 2024-30-01 izskatīšana tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos tiks uzsākta 2026. gada 20. janvārī. Tiesas sēde notiks klātienē.

Interesenti tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos varēs vērot tiešraidē Satversmes tiesas mājaslapā un tiesas YouTube kontā.

Tiesas sēdes laikā lietas dalībnieki izklāsta lietas faktiskos apstākļus un juridisko pamatojumu, tiek uzklausītas pieaicinātās personas, tad seko tiesas debates un replikas. Tiesas sēde beidzas ar tiesas sēdes priekšsēdētāja paziņojumu par to, kad tiks pasludināts nolēmums. Nolēmumu pieņem ne vēlāk kā 30 dienas pēc pēdējās tiesas sēdes.